

Opgave 1

Horeca uitgerookt?

De Nederlandse overheid probeert de consumptie van rookwaren, zoals sigaretten, shag en sigaren, te beïnvloeden. Zo mogen jongeren geen rookwaren kopen en bestaat er een reclameverbod. Ook heft de overheid accijnzen, die worden doorberekend en daardoor leiden tot hogere consumentenprijzen voor rookwaren.

Het laatste wapenfeit is de invoering van een rookverbod in de horeca op 1 juli 2008. Het rookverbod in de horeca is een beleidsmaatregel om werknemers een gezonde werkplek te bieden, de consumptie van rookwaren te verminderen en de volksgezondheid te bevorderen. De Minister van Volksgezondheid heeft toegezegd dat het rookverbod een jaar na invoering geëvalueerd zal worden en dat hij van de bevindingen verslag zal doen aan de Tweede Kamer. Om deze maatregel te onderbouwen, heeft de Minister een economisch onderzoeksbureau een kosten-batenanalyse laten opstellen met betrekking tot het rookverbod in de horeca. Enkele conclusies van dit onderzoek zijn in bron 4 weergegeven.

De leerlingen in een havo 5 klas discussiëren over het overheidsbeleid dat probeert het roken te verminderen. De volgende opmerkingen worden gemaakt:

- Eva: “Als de overheid de accijns op alle rookwaren met een zelfde percentage verhoogt, zal de gevraagde hoeveelheid van een pakje sigaretten sterker afnemen dan die van een pakje shag.”
- Steffie: “Als de consumentenprijzen van rookwaren stijgen, treedt er een substitutie-effect op tussen de vraag naar een pakje sigaretten en de vraag naar een pakje shag.”
- Victor: “De vermindering van de gevraagde hoeveelheid sigaretten als gevolg van het rookverbod in de horeca, kan de overheid óók bereiken door te zorgen dat de prijs van een pakje sigaretten 40% hoger wordt.”

Gebruik bron 1 bij de vragen 1 en 2.

2p 1 Geef met behulp van bron 1 een argument voor de bewering van Eva.

2p 2 Leg met behulp van bron 1 de bewering van Steffie uit.

Combineer bronnen 1 en 2 bij vraag 3.

2p 3 Laat met behulp van een berekening zien dat Victor gelijk heeft.

De docent economie neemt vervolgens de bewering van Victor als uitgangspunt. Hij stelt dat deze vermindering van de gevraagde hoeveelheid zal leiden tot een afname van het consumentensurplus. Hij geeft de leerlingen de opdracht deze afname te arceren in een figuur met de vraaglijn uit bron 2. In bron 3 staan vier varianten van uitwerkingen van deze opdracht door leerlingen.

- 2p 4 Welke leerling heeft de opdracht van de docent juist uitgevoerd?
Licht de keuze toe.

Het rookverbod in de horeca houdt veel mensen bezig. Er zijn voordelen en nadelen. Hieronder worden enkele partijen genoemd, die te maken kunnen krijgen met gevolgen van de instelling van het rookverbod:

- de collectieve sector;
- de ziektekostenverzekeraars;
- vakbonden voor horecapersoneel.

Gebruik bron 4.

- 4p 5 Kies de positie van een van deze drie betrokken partijen en beschrijf vanuit dat standpunt **een voordeel en een nadeel** van het rookverbod in de horeca. Maak in de beschrijving minstens één keer gebruik van bron 4.
Gebruik maximaal 50 woorden.

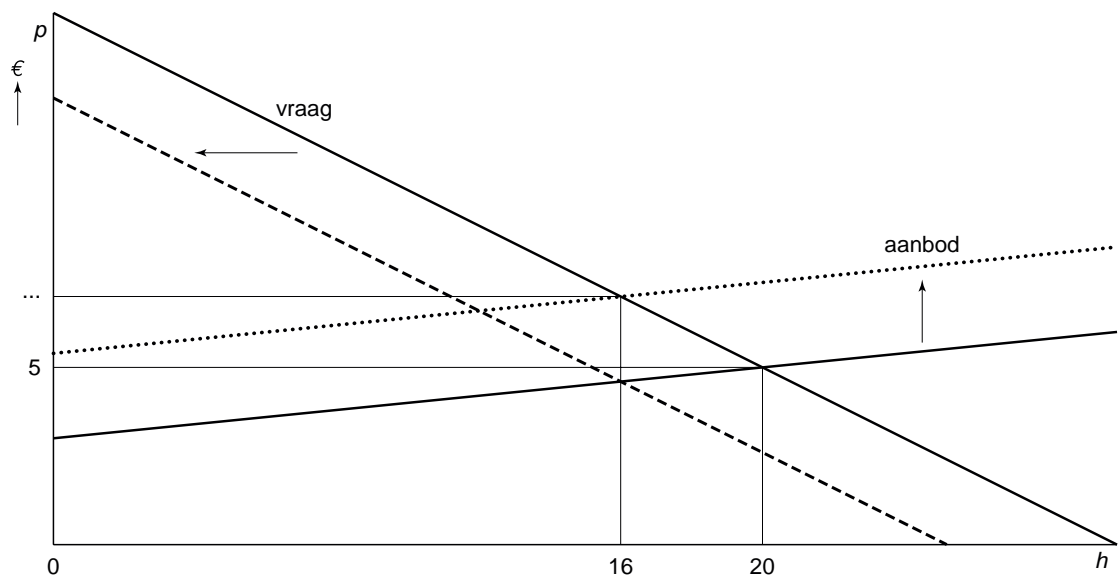
Opgave 1

bron 1 gegevens over de vraag naar enkele rookwaren (in de uitgangssituatie)

	prijs per pakje	prijselasticiteit van de gevraagde hoeveelheid
pakje sigaretten (25 stuks)	€ 5,00	- 0,5
pakje shag 50 gram (inclusief vloeï) ¹⁾	€ 4,85	- 0,23

1) uit 50 gram worden gemiddeld 50 sigaretten gemaakt

bron 2 vraag en aanbod van pakjes sigaretten

Legenda:

p = prijs per pakje sigaretten (25 stuks)

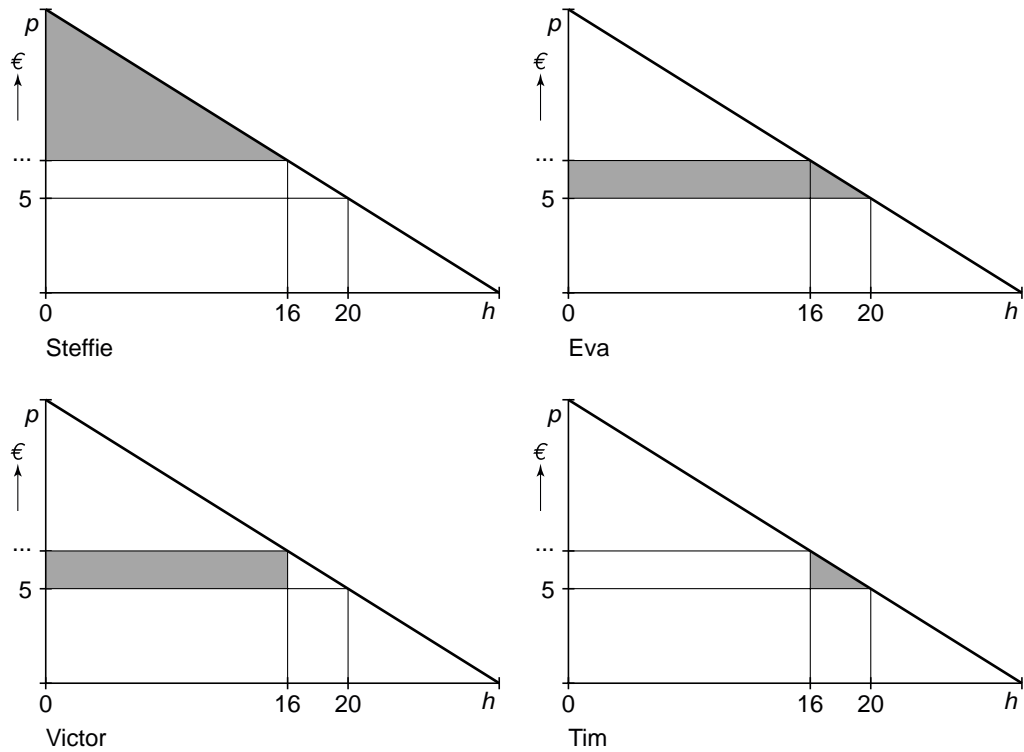
h = hoeveelheid in sigaretten per vrager per dag

— = vraag en aanbod in de uitgangssituatie

---- = vraag na invoering rookverbod

..... = aanbod na verhoging accijns

bron 3 vier leerlingantwoorden voor de afname van het consumentensurplus

bron 4 kosten-batenanalyse van een rookverbod in de horeca: een selectie van enkele effecten en de bedragen

kosten		
effect voor	omschrijving	bedrag in € miljoen
rokers	daling welbevinden	0,9
horecaondernemers	langere rookpauze rokende werknemers	0,0
	omzetverlies	niet bekend
omwonenden	minder levendige binnenstad en overlast buitenrokers	niet bekend
maatschappij	hogere kosten pensioenen en AOW	20,6
	hogere zorgkosten	20,3
	lagere inkomsten accijnzen	8,5

baten		
effect voor	omschrijving	bedrag in € miljoen
rokers	gezondheidsschade rokers neemt af	103,5
niet-rokers	geen rookoverlast	niet bekend
	gezondheidsschade meerroken neemt af	17,6
horecaondernemers	minder productieverlies	0,9
	minder brandschade	3,1
maatschappij	lagere ziektekosten	1,4